

AĞAÇKAKAN

Tom Robbins

Çev. Fatma Taşkent

Ayrıntı Yayınları

Thomas Eugene Robbins, Amerikalı kısa hikâye ve roman yazarı. Eserlerinde 'oyunculuk uçarılık değil, bilgeliktir' görüşünü öne çıkaran yazar, okurlarına oldukça renkli ve bir o kadar da hüzünlü bir dünya sunuyor. 'Parfümün Dansı' ve 'Dur Bir Mola Ver' romanları da Türkçede yayımlanan yazar, özellikle 'Parfümün Dansı' ile ülkemizde büyük bir ilgi görmüştü. Bir nevi Hippi tarzı olarak nitelendirilebilecek bir edebiyata imza atan yazar, bu tarzını 'Ağaçkakan'da da sürdürüyor.

Amerika'da sürgünde yaşayan ve kraliyet ailesine mensup bir prensesle, kapatıldığı bütün hapisanelerden kaçmayı başaran bir bombacının, Ağaçkakan'ın hikâyesini anlatıyor Robbins'in romanı. Bu iki insan, bir dizi olayda karşılaşılır: Çevre konferansını izlemeye giden prensesle aynı konferansı sabote edip salonu havaya uçurmaya çalışan Ağaçkakan aynı uçağa binerler, sonrasında prensesin hizmetçisi Ağaçkakan'ı iş üzerinde görür ve prensese haber verir, olaylar ikisinin de kontrolünden çıkmıştır artık... Kitap tabii ki sadece bu karşılaşmayla bitmiyor. Yazar eserinde, kendisinin uzun yıllar üzerinde çalıştığı Doğu felsefesinin temalarını da kahramanlarının kişiliklerine ekliyor. İlkel kabilelerdeki inançlar ve sembollerini de yer yer romana serpiştiriyor. Eser sadece bunlardan ibaret değil. Robbins'in yapmak istediği bir bakıma modern dünyadaki aşk anlayışını sorgulamak. Her şeyin hızla tüketildiği bir dönemde aşk da bir meta olarak tarih içindeki yerini almış durumda. Ayrıca kitapta okura doğrudan seslenen yazar, kendisini de bir kahraman olarak eserine yerleştirerek zaman zaman kendi eseri hakkındaki düşüncelerini de okura iletiyor. Daha romanın başında aşk için: "Aşk kalıcı kılmayı kim biliyor?" sorusuyla başlıyor ve bunu irdeliyor. Fakat yazar bunu yaparken, alaycı bir üslup kullanmayı da ihmal etmiyor.

Robbins, aşk konusunu irdelerken modern dünyanın değerlerini de parantez içine alarak kendisine has felsefi düşünceler ortaya koyuyor. Bunu yaparken bazen masallardan, bazen de mitolojik unsurlardan yararlanıyor. Örneğin Ağaçkakan'ı ziyarete giden prenses onunla doğrudan bir şey

konuşmadığı için ona bir masal anlatıyor ve anlattığı masalda o güne kadar düşünmediği unsurların olduğunu fark ediyor. Yazar, Ağaçkakan isimli bombacıyı da ilginç bir kişilik olarak gözler önüne seriyor. Yaptığı bombalamalarda kimseyi öldürmeyen bu 'metafizik kanun kaçağı' sadece bir kişinin yaralanmasına neden oluyor. Bu kişi ise doğum kontrolünün sadece kadınlara değil erkeklere de düşen bir görev olduğunu düşünen ve erkekler için doğum kontrol hapı geliştirmeye çalışan bir doktor. Ona verilen zararın tarih için önemli bir kayıp olduğunu düşünen Ağaçkakan, insanlık için bunu telafi etmesi gerektiğine inanıyor ve hayatının geri kalanını erkekler için bir doğum kontrol hapı yapmaya adanıyor. Böylece insanlığa olan borcunu ödeyecektir... Kitap daha bunun gibi birçok mizahî unsurla dolu.

Modern dünyada iyilerin de kötüler kadar 'adi' olabileceğini savunan yazar, kitabında bunu gözler önüne sermekten kaçınmıyor. Siz modern dünyadaki aşk hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu kitabı okuduğunuzda; "modern dünyada aşkı kalıcı kılmayı kim biliyor?" sorusuna küçük de olsa bir cevap bulacaksınız.

Seval Şahin

DÜNYA ŞAIRİ NÂZİM HİKMET

Nedim Gürsel

CanYayınları

2002'nin ilk günleriyle birlikte yayıncılık dünyası da beklenen sürprizlerini yapmaya başladı. Beklenen, diyoruz çünkü içinde bulunduğumuz yılın Nâzım Hikmet'in yüzüncü doğum yıldönümüne rastlaması, bazı yayınevlerini önceden hazırlığa yönlendir-

Nedim Gürsel

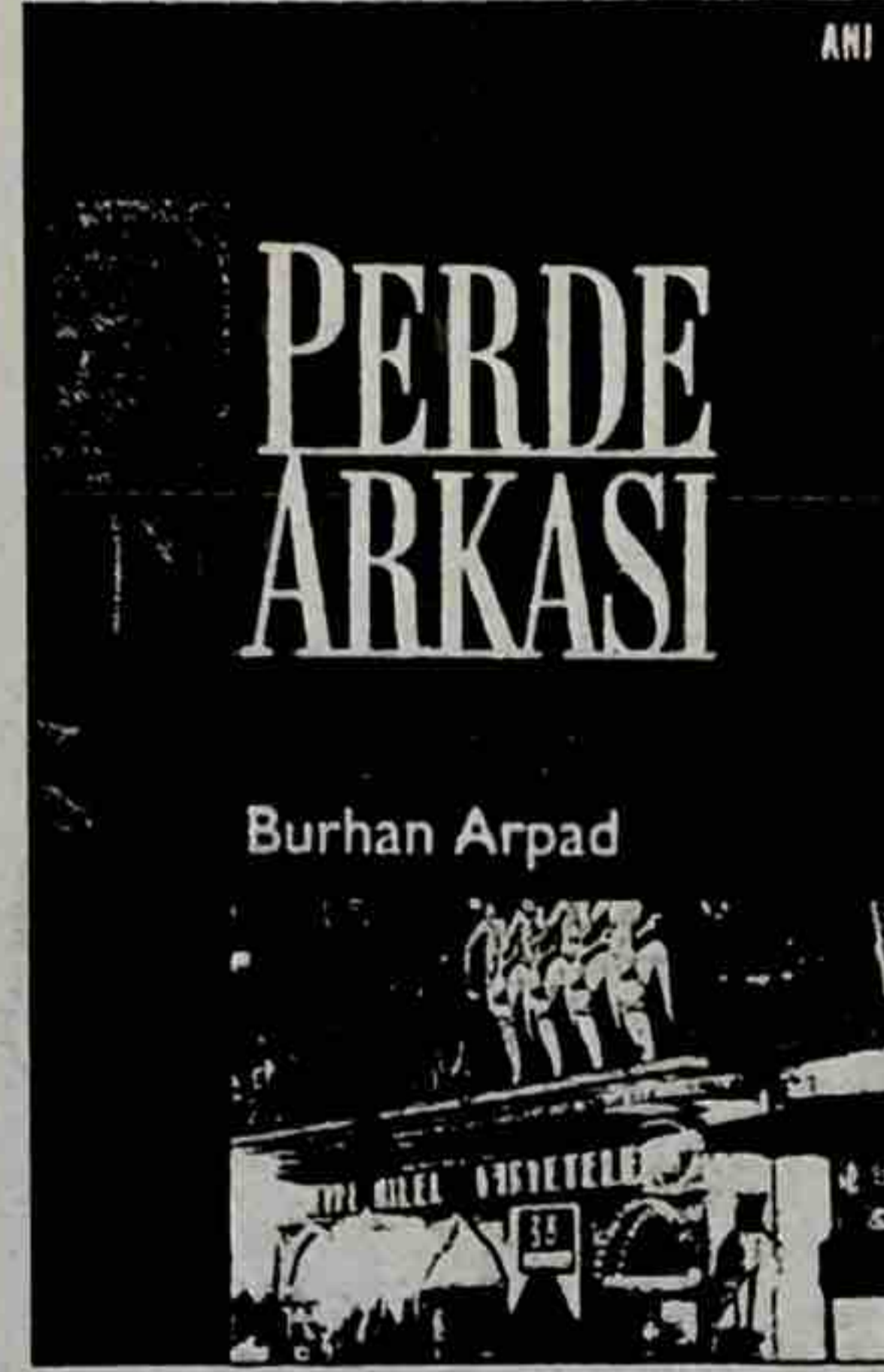
doğumunun yüzüncü yılında

DÜNYA ŞAIRİ
NÂZİM HİKMET

inceleme

DÜŞÜNCE DİZİNİ 18

di. Bir taraftan eski kitapların yeni baskılarına, bir taraftan da okurla ilk kez buluşturulacak inceleme ve araştırmalara hız verildi. Evet, şaire yönelik kitaplarda bu yıl artış olacağı kesin. Nedim Gürsel'in Can Yayınları'ndan çıkan 'Dünya Şairi Nâzım Hikmet' incelemesi de bu anlamda bir kitap. Aslına bakarsanız Gürsel'in bir başka edebiyatçı üzerine yaptığı ilk inceleme bu değil. Gürsel, daha önce de 'Bir Geçiş Dönemi Romancısı' adlı kitabıyla Yaşar Kemal üzerine de bir inceleme hazırlamıştı.

Yazarın Nâzım Hikmet kitabı ise şairin şiir ve düz yazıları kadar siyasal yaşamını da irdelediği bir çalışma. Üç yaşında Halep'te paşa torunluğu, on dokuz yaşında Moskova'da komünist üniversite öğrenciliği yapan şair için Gürsel, "...Nâzım Hikmet ne bir siyasal lider ne de bir ideologdur. O, çağımızın en önemli şairlerinden biridir. Dolayısıyla şiirini salt siyasal bir yaklaşımla yorumlamak indirgemeci bir tutum olur. Sanat, eğer evrensel bir öz taşıyorsa, günceli, siyasal görüş ve ideolojileri aşmalıdır. Bu anlamda Nâzım Hikmet'in yapıtı elbette insancıl ve evrenseldir. Ama onun şiirini, yaşadığı dönemden ve siyasal savaşımından da ayrı düşünemeyiz" diyor.

Nedim Gürsel'in söylediğini Nâzım, Kemal Tahir'e yazdığı mektuplarda söyler; şiirinin siyasal savaşımından, ideolojisinden ayrı düşünülmemeyeceğine dikkat çeker. Bu öyle bir savaştır ki neredeyse bütün bir ömrün hapsede ve sürgünde geçmesine neden olur. En önemli yapıtlarının da ya hapiste ya da sürgünde yazıldığını görürüz. Gürsel'in çalışmasında bu süreç ayrıntılarıyla vardır. Enteresan olan ise 60'lı yıllara kadar süren sessizliktir. Yok sayılmış bir şairdir Nâzım.

Ta ki 60'larda Doğan Avcıoğlu Yön dergisini çıkarana ve Yön Yayınları'nı kurana dek. Gürsel, bu sessizliğe ve bu sessizliğin kaldırılışına pek değinmiyor, şairin şiiri kadar, uğradığı "sükut suikastı" da bir o kadar önemli. Üstelik yalnızca onun serüveni değil, Türk şiiri için de önemli. Kitaba dair son bir not: Ben de olan baskıda "içindekiler" bölümü yoktu, teknik bir hata mı acaba? Kuşkusuz okur için "içindekiler" de önemli!

Erdal Doğan

PERDE ARKASI

Burhan Arpad

Doğan Kitap

Aralık 1994'te kaybetmiştik Burhan Arpad'ı. Çoğu genç okur, onunla ilk kez Cumhuriyet gazetesindeki "Hesaplaşma" köşesinde yazdığı yazılarıyla tanıştı. Bu yazılardan keyif aldı ve yazarının öykü de yazdığını öğrendi, öykülerine ulaştı; 'Şehir 9 Tablo', 'Dolayısıyla', 'Son Perde'... Tiyatro sanatçılarının, eleştirilerini sıkı takip ettiği Burhan Arpad, bir İstanbullu'ydu. Üstelik iyi bir İstanbullu. Çocukluğunun kenti bozuldukça, o bu bozulmayı dert edindi. Gazetede köşesinde kente dair dertlerini yazdı. Geçen ay yayımlanan "Perde Arkası" adlı kitabı da, içinden İstanbul'un geçtiği, kendisinin de sevdiği tiyatro ve opera sanatçılarıyla yaptığı söyleşileri içeriyor. Hem İstanbul'dan hem de tiyatro dünyasından çeşitli kesitler sunuyor. Ama ibre daha çok tiyatro dünyasından yana. Kitapta Arpad'ın dostlarından Mücah Ofluoğlu'nun da bir yazısı yer alıyor. Ofluoğlu, Burhan Arpad için "Gazetecilik-yazarlık çizgisinde hep iyiye, estetiğe önem veren bir titizlik için kendini yönlendirmesi yapıtlarına evrensel bir nitelik kazandırmıştır" derken, 'Perde Arkası' kitabını da Türk tiyatrosunun önemli belgelerinden biri olarak sayıyor. Hemen hemen bütün bir yaşamın İstanbul'da, bir gazeteci ve bir yazar olarak geçtiğini unutmadan okumak gerekiyor 'Perde Arkası'nı. Tabii Ofluoğlu'nun şu vurgusunu da göz ardı etmeden: "Burhan Arpad, özellikle Direklerarası üzerine kaleme aldığı anı-öykü karışımı yazılarıyla, kapanan bir dönemde bu İstanbul semtinin portresini başarıyla vermiştir. Bu kitapta sözünü ettiği tiyatro insanları Türk tiyatrosuna renk ve anlam katmış unutulmaz sanatçılardır."

Erdal Doğan